

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Divortium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

intentione aliquid facit, ad quod opera dæmonis requiritur. Altero, quando tacite invocantur, hoc est, quando quis facit, quibus dæmon se ordinariè miscet, etsi non ea intentione faciat. Resp. 2. Utrumque modum habere certas species, à diabolo inventas, qui instar simiæ imitatur cælestis Dei operarios, vel sacros Ecclesiæ ritus. Et 1. quidem invocatus, nunc in vigilia, nunc in somnis, nunc in ceremonia externa, nunc sine illa facit homines divinare. Resp. 3. Eum facere divinare in vigilia homines ferè quadrupliciter, 1. in oculis prædicendo species rerum, quæ non sunt, & dicitur præstigiū, quo oculi præstringuntur. 2. in auribus formando vocem, sicut & Deus, 1. Reg. 9. loquebatur in Samuels aurem 3. cum imaginatione, sicut Deus Ezechiel, & Isaïæ variè ostendebat, vel addito furore quodam, ut videantur à mente alienari, ut 1. Reg. 10. & 19. spiritu Dei agitati, & vaticinati sunt Saul & lictores ejus; sic dæmonis opera arreptitii isti, & fortè etiam eodem modo vaticinata sunt Sybyllæ. 4. manendo semper in aliquo homine, sicut & spiritus Domini semper mansisse dicitur in Moyse, Num. 11. quomodo divinabant Pythonici, & Pythonissæ; Pythones autem dicitur si sunt, quia dæmonem habent in ventre, & responsa dant per umbilicum, vel per pectus, ut docet Orig. l. 6. cont. Gens. & Aug. l. 2. de doct. Christ. c. 23. & Plut. in l. cur. oracul. defecerunt. Resp. 4. Adhibita ceremonia fieri divinationem, & quadrupliciter. 1. respondendo per idolum, divinis interrogantibus. 2. per sacrificia, ut etiam in Vet. Testam. & tunc in visceribus animalium demonstrant signo aliquo, quod quæritur, & dicuntur arupifces. 3. per divinationem mortuorum, quæ dicitur necromantia, qualem exercuit Pythonissa 1. Reg. 1. vel apertione capitis, vel alterius partis corporis humani, & dicitur cranimantia. 4. per figuram expressam in re materiata, quæ si fuerit in corpore terrestri, ut ferro, vitro, speculo, vel lapide solido, dicitur geomantia; si in aqua, hydromantia, si in aere aeromantia, si in igne, pyromantia.

Divortium.

Vide v. *Matrimonium*.

1. Quamvis adulterium non sit causa sufficiens faciendi divortium quoad vinculum, nihilominus est causa sufficiens

ciens divortii perpetui quoad torum & habitationem, tam in femina, quàm in viro. *to. 1. de iis, quæ pertinent ad usum matrimonii, quest. 4. punct. 5. n. 2*

2. Per solum animum fornicandi, aut alios actus impudicos non datur causa sufficiens divortii, cum per eos non dividatur caro: secus dicendum de sodomia tam activa quàm passiva, & bestialitate in femina vel viro, quæ est causa sufficiens divortii; modo hoc peccatum committatur cum alio, quàm cum proprio conjugè: caro enim conjugum non dividitur, nisi per copulam cum alia habitam *ibid. n. 3. & 4.*

3. Pollutio extraordinaria cum alia, vel secum tantum, non est causa sufficiens divortii; quia caro proprie non dividitur, *ibid. n. 5.*

4. Vir & uxor sunt pares in causa divortii. *ibid. n. 6.*

5. Ad faciendum in foro conscientie divortium, non requiritur ut adulterium probetur; nam probatio videtur spectare ad forum externum pro faciendo divortio. Imò potest conjux innocens propria auctoritate, secluso scandalo, divortium facere. *ibid. n. 7. & seq.*

6. Innocens qui cum adultero fecit divortium, ex natura rei non tenetur cum eo habitare, si per censuras ad id compellatur; quia præceptum Superioris non obligat in conscientia, quando procedit ex falsa præsumptione. *ibid. n. 11.*

7. Conjux innocens tenetur facere divortium sub mortali, si per divortium sperat emendationem & fructum, et si imminet scandalum, ita ut existimetur fautor delicti, cui aliter quàm per divortium mederi non possit. *ibid. n. 13.*

8. Casus in quibus non licet facere divortium sunt hi; quando uterque conjux commisit adulterium; quando vir dedit uxori causam proximam adulterandi; quando uxor commisit adulterium tantum materialiter, aut cognita est per violentiam, & quando conjux innocens condonavit alteri adulterium expressè per verba, aut tacitè per signa. *ib. n. 14.*

9. Quando uterque conjux commisit adulterium, sed unus emendatus est, potest emendatus petere divortium, si alter perseveret in crimine. *ib. n. 15.*

10. Conjux innocens, post factum divortium cogere potest adulterum ut ad se redeat, cum sententia divortii facta sit in pœnam adulteri: potestque consequenter eum revocare in amicitiam. *ibid. n. 16. & 17.*

11. Adulter facto divortio non habet propriè actionem repetendi innocentem, *ibid. n. 19.*

12. Con-

12. Conjux adulter occultus potest petere debitum altero conjuge ignorante suum adulterium; nec tenetur suum delictum manifestare. Imò & publicus amicabiliter petere potest ut recuperet jus amissum. *ibid. n. 20. & 21.*

13. Habens occultum vitium, quo cognito alter recederet à sponsalibus, potest cogere sponsum ignarum vitii, si sponsum sponalibus validis *ibid. n. 22.*

14. Conjux factò divortio potest recipere sacros ordines aut religionem ingredi altero manente in sæculo: caveat tamen innocens id facere quando delictum alterius est occultum; fieri enim potest, ut non probato delicto restitueretur uxori adulteræ. *ibid. n. 23.*

15. Multæ sunt causæ sufficientes ad faciendum divortium non perpetuum quoad thorum & habitationem, quamdiu ipsæ causæ durant; videlicet, sævitia mariti, furor alterius conjugis, quando unus conjugum tentavit alterum occidere, vel instigat ad peccatum, vel si sit veneficus, aut labatur in infidelitatem, vel hæresim, qui lapsus est quædam fornicatio spiritualis; & denique votum communi consensu emissum, in quo casu possunt conjuges separari quoad thorum. *ibidem num. 25.*

16. Filii factò divortio sequuntur jure civili partem innocentem. *ibid. num. 26.*

A D D I T I O.

In adulterio notorio perditur dos, & donatio propter nuptias (de paraphernalibus alii ajunt, alii negant; sed id Judex viderit, requiritur enim ejus sententia) redduntur autem omnia post reconciliationem; at adultera mortua, ei, ad quem ejus morte pertinebant; sed de iis Jurisconsulti censeant. Notorium autem dicitur adulterium, si deprehendantur in eodem lectio, aut, (secundum quosdam) se occultè invicem osculari.

Factò divortio, filii partem innocentem sequuntur, de Jure Civili.

Peccatum contra naturam est una ex causis divortii. S. Thom. *add. ad. 3. p. q. 62. art. 1. ad 4. Led. ibid. etiam apud Turcas, teste Aug. Gisl. Busbeq. leg. Turc. ep. 3.*

Doceri.